

og fattigste Lejligheder, og undertiden kunne de slet ikke skaffe sig nogen Lejlighed.

Jeg kunde nævne en lang Række Eksempler paa, at Familier have løbet Byen rundt uden at kunne faa nogen Lejlighed. Jeg skal imidlertid kun nævne nogle ganske enkelte, saaledes et Eksempel fra i Gaar. I Gaar blev en Familie paa 10 Personer, 2 voksne og 8 Børn, sat paa Gaden i Dannebrogsgade. Grunden var tilsyneladende den, at Manden ikke i rette Tid havde betalt sin Husleje. For saa vidt havde Værten naturligvis den juridiske Ret paa sin Side, som Manden ikke var mødt med Pengene i rette Tid; men naar man ser hen til, hvorledes Forholdene faktisk vare, saa faar man straks den Overbevisning, at Værten her har benyttet sig af en Lejlighed til at skaffe sig Familien fra Halsen. Det var kun en enkelt Maanedes Restance, og Manden kom noget efter og vilde betale Lejen, men saa sagde Værten nej, han vilde ikke modtage den, hvilket han heller ikke behøvede efter Kontrakten. Der var altsaa ikke andet for den vedkommende Mand at gøre end at skaffe sig en anden Lejlighed; men skønt han havde Penge til at leje en Lejlighed, var det umuligt for ham at faa en paa Grund af de 8 Børn. I Gaar blev han saa kastet paa Gaden, og som Følge af Husvildhed blev han saa indsat paa Fattigaardens Husvildeafdeling. Af den Art er der mange Eksempler. Jeg skal nævne et andet, som er af en noget anden Art, men som dog viser, hvorledes en Familie med en større Børneflokk bliver stillet. En Familie, som bestod af 3 voksne og 5 Børn maatte i April Maaned efter Flyttedag, da den ikke var i Stand til at skaffe sig Lejlighed, søge Nattely i en Kælder med Stengulv ude paa Frederiksberg. Denne Kælder var af den Beskaffenhed, at Politiet havde forbudt, at Mennesker opholdt sig deri, men de kunde ikke komme andetsteds hen, og Værten, som ejede Kælderen, havde de tryglet og tigget saa længe om at give dem Tag over Hovedet, at han gav efter, brød Politiets Forbud og lod Familien bo i Kælderen, men paa den udtrykkelige Betingelse, at de hverken maatte have Lys eller Varme, for at ingen skulde opdage, at der boede Folk dernede. De skulde altsaa leve i denne fugtige Kælder uden Lys og Varme med 5 Børn, hvoraf nogle vare ganske smaa.

Det forekommer mig at være saa skærende Eksempler paa, hvorledes Familier med stor Børneflokk ere situerede her i

Kjøbenhavn, saa maa man sige, at her er en Nødstilstand til Stede, som man maa søge at afhjælpe, ikke gennem privat Virksomhed, men gennem Kommunernes Virksomhed, og at dette ikke er et ganske enkeltstaaende Tilfælde, skal jeg oplyse. I Fjor opstod der en stærk Bevægelse blandt Husværterne for at skaffe sig disse Familier fra Halsen. Jeg har saaledes truffen en hel Karree ude paa Vesterbro, mellem Sankelmarksgade, Dybbølsgade og Flensborggade, hvor alle de Familier, som havde over tre Børn, bleve opsagte med et: værsgo' at flytte; Værterne vilde ikke have dem, og de maatte ud at vandre for at skaffe andre Lejligheder, hvad der var i meget høj Grad vanskeligt. Jeg skal ogsaa tillade mig at nævne et andet Eksempel, som ogsaa har mange Sidestykker. Folk maa ofte her i Kjøbenhavn flytte ind i ufærdige Lejligheder. Det var saaledes Tilfældet i Januar d. A. ude i Landskronagade. Der var bygget en stor Kaserne derude, som ikke var færdig, da den skulde tages i Brug. Ved Nytaarstid maatte Folk flytte ind der, skønt der endnu ikke var Gelænder ved Trapperne, skønt Nedløbsrenderne stumpede midt paa Murerne, saa at Vandet løb ned ad Muren, skønt Kælderne vare fulde af Vand, og skønt der rundt omkring var Opstablinger af Byggematerialier, skønt Retiraderne ikke vare i Orden, ikke havde Døre og andet, hvad der hører til. Kort sagt, Lejlighederne vare langt fra færdige, de vare raa og daarlige, som Følge af at der ikke havde været tilbørlig Tid til at faa dem tørre, men Folk maatte dog tage til Takke og flytte ind. De havde ikke andre Steder at være. Det er i Strid med Bygningsloven, og hvorledes det i det Hele taget kan passere, er jeg ikke i Stand til at forklare, men faktisk er det nu saaledes. Ikke alene her, men ogsaa i mange andre Lejligheder, er det gaaet saaledes. Jeg skal saaledes nævne, at under Lockouten maatte mangfoldige Familier tage til Takke med halvfærdige Lejligheder, fordi Lockouten havde standset Arbejdet. Tilstanden var saaledes, og den forekommer mig at være af en saadan Beskaffenhed, at man kan sige, at her bør Kommunerne træde til.

Nu er vel ikke Forholdene i Provinsbyerne ganske analoge, men det er mig dog bekendt, at der i Provinsbyer, som ere underkastede stærk Vækst, ogsaa er Trang til Boliger. Der blive Huslejerne ogsaa dyrere og dyrere, og der bliver det ogsaa vanskeligere og vanskeligere for Arbejderne at skaffe sig passende Boliger. Der er